

TRETTIOFÖRSTA SÖNDAGEN ”UNDER ÅRET”

ÅRGÅNG A

Första läsningen: **Mal 1:14b – 2:2b, 8-10** (*Ni vek av från vägen, er undervisning har fört många vilse*)

Guds ord i dag talar till dåliga präster. Att helga Guds namn, att tala rätt om Gud, att leva upp till sina doplöften, att inte diskriminera människor, att vara trogen mot sin nästa, det är att vara kristen. När prästerna inte gör så, hur ska då folket bli? Men vi är alla präster (1 Pet 2:9), vi kommer inte undan Guds dom vilka vi än är.

Andra läsningen: **1 Thess 2:7b-9, 13** (*Vi ville ge er inte bara Guds evangelium utan också våra egna liv*)

När man läser thessalonikerbrevet får man en känsla av att Paulus måsta ha dröjt längre i den staden än vad Apostlagärningarna berättar (Apg kap. 17). Paulus är djupt förbunden med de troende där, som en ammande mor med sina barn (jfr 1 Kor 3:1f; Gal 4:19). De första kristna var inte låsta i könsstereotyper. Även Jesus talade om sina känslor som *moderliga* (jfr hönan i Matt 23:37). *Gud är vår fader, ja, han är ännu mer, en moder*, sa den helige Johannes Paulus II (jfr Jes 49:15).

Evangelium: **Matt 23:1-12** (*De säger ett och gör ett annat*)

Det måste vara svårt att vara ansvarig för nya präst- eller diakonkandidater och skulle avgöra vilka som ska vigas och vilka som ska skickas hem. Jesus ger oss här kriterier för att urskilja alla som är ute i fel ärende när de eftersträvar kyrkans ämbeten: sådana som i grunden inte bryr sig om fåren i flocken utan bara gör livet tyngre för människor som redan är belastade – raka motsatsen till *den moderliga kärleken* vi ser hos Paulus (ovan). De vill vara i centrum, betjänas, vara störst, synas och hedras, och därför vill de bli predikanter och tjäna vid altaret.

Lyckligtvis är de flesta av oss inte belastade med ansvaret att bedöma andra, vi har tillräckligt att göra med oss själva. Speglar vi oss i Jesu ord inser vi nog att det är en bit kvar tills vi själva blir verkliga *tjänare* som av hjärtat *ödmjucar* sig (v. 11-12).

Vi katoliker kritiseras ibland av ”bibeltrogna” för att vi kallar prästen ”fader” – det får man inte enligt Jesus (v. 9). Men vi sätter inte prästen i *Gud Faderns* ställe. Man säger ”pappa” till sin jordiske far. Prästen är vår jordiska *andliga* far (jfr 1 Thess 2:11). Likaså är det tillåtet att kalla en lärare för lärare, utan att sätta honom eller henne i Jesu ställe. Jesu ord ska inte alltid förstås bokstavligt. Hur är det med att bara den som avstår från allt han äger kan vara Jesu lärjunge? (Luk 14:33) – våra ”bibeltrogna” kritiker tolkar knappast det ordet så bokstavligt. Hos oss gör vissa det genom att gå i kloster. Men det klarar inte alla. Paulus (se ovan) tolkade det ordet på sitt sätt.

MÅNDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 11:29-36** (*Gud har gjort alla till fångar för att kunna förbarma sig över alla*)

Gud förblir trogen mot sitt utvalda folk, fast det inte tog emot hans son. Men varför blev det så? Paulus anar Guds pedagogik: han ser en glimt av hans *vishet och kunskap* (v. 33). Gud använde Israels avvisande av Messias till att göra honom till en gåva för hednafolken, som alltid varit ”olydiga” mot Gud (dvs. avgudadyrkare). Så är judar och hedningar lika illa ute, och de blir föremål för samma förlåtelse (jfr Gal 3:22). Alla är i samma båt, och båten blir liksom Noas ark en räddningsbåt, **kyrkan** (jfr i övrigt hur det som sägs i v. 36 relateras till just *kyrkan* i Ef 4:4-5). V. 34-35 är en kombination av Jes 40:13, Vish 9:13 och Job 41:2-3 eller 35:7, allt uttryckt med Paulus egna ord.

Evangelium: **Luk 14:12-14** (*Bjud inte dina vänner utan fattiga och krymplingar*)

Vi bjuder hem andra människor. Varför? Av strategiska skäl (det ska löna sig)? För att glädja dem? Vid våra släktmiddagar går tiggaren förbi på gatan därute, han hör skratt och märker doften av god mat men får absolut inte komma in. Så är inte Guds rike, tvärtom: där kommer kanske **du** att stå ute på gatan och tiggaren vara inne i festlokalen! ”Älska din nästa som dig själv” – innebär det att älska din släkt mer än din nästas släkt? De flesta tycker ju det, och sant är det att ditt ansvar för din familj går före annat. Men bjud ändå tiggaren och hela hans flock på mat! Gör något gott för dem, bara så där, utan beräkning. Då liknar du Gud som är givmild mot alla, även mot dem som aldrig bjuder in *honom* till sig utan lever som om han inte fanns (jfr Luk 6:32f).

Saliga de som är bjudna till Lammets bröllopsmåltid (Upp 19:9).

TISDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 12:5-16a** (*Vi är lemmar som är till för varandra*)

Kapitlen 12-16 är Romarbrevets största sammanhållna avsnitt, där dras slutsatserna av den nåd och rättfärdighet som Gud har skänkt judar och hedningar genom Jesus. Den som tagit emot tron kan inte leva som innan: ett nytt, bättre liv måste ta vid. Kyrkan som Kristi konkreta *kropp* i världen (v. 4-5) är ett tema som fördjupas i bl.a. 1 Kor 12:12-31, Kol 1:24, Ef 1:22 och 4:1-16. Paulus listar i v. 6-8 upp sju **karismer**, ”nådegåvor” (jfr liknande listor i 1 Kor 12:7-11 och Ef 4:11f). Gåvorna är *förmågor* som enskilda kristna fått av Anden, till gagn för kyrkan. Med ”ledaren” (v. 8) och ”den som tjänar” (v.7) menas nog dem med **vigda ämbeten**, d.v.s. biskopen och diakonen (jfr 1 Tim 3:1, 8). Vilken verksamhet motsvarade de övriga karismerna? Kanske sådana som växer fram i din församling i dag. Inte allt som Jesus sade kunde få plats i evangelierna (jfr Joh 21:25; Apg 20:35). Vi vet inte hur mycket i apostlabreven som i själva verket är rena citat från

Jesus, men här i v. 14 (och sedan i v. 17) har vi bevisligen ett sådant Jesusord (jfr Matt 5:44, Luk 6:27-28).

Evangelium: **Luk 14:15-24** (*Gå ut på vägarna och stigarna och se till att folk kommer hit*)

Att vara bjuden eller inte bjuden på fest är alltid en känslig fråga. För dem som bjuds (vill vi gå, vill vi inte?) men ännu mer för den som bjuder in (kommer de eller inte?). ”Som din söndag, så blir din dödsdag”, säger ett gammalt talesätt. Varje söndag bjuds vi till *Guds måltid*, eukaristin. Hur många kommer? När vi döptes fick vi var sin plats i Guds rike, rum förbereddes för oss (”Välkomna, allt är färdigt!”, v. 17). Dopet är en bordsplacering i himlen, ditt namn skrevs där vid en fin plats. Vill du se en annan få din plats? Du kan fortfarande förhindra det. Du som så ofta sagt nej till Gud: ställ dig nu bland de fattiga och blinda (v. 21), i kön av andra ofullkomliga personer vid biktstolen. Då tas du med i andra omgången, på nådens kvot.

Herren Sebaot skall på detta berg hålla gästabud för alla folk (Jes 25:6).

ONSDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 13:8-10** (*Kärleken är lagen i dess fullhet*)

Vi hör här ett eko av Jesu sammanfattning av Moses lag i det dubbla kärleksbudet (Matt 22:37-40; jfr Gal 5:14). Vi är ”skyldiga” att älska varandra (v. 8) därför att vi vet hur Gud har älskat oss (1 Joh 4:11 f), nämligen genom Jesus (Joh 13:34 f). Att *älska som Gud* är att göra som Jesus gjorde, då han på skärtorsdagskvällen blev sina vänners tjänare genom att tvätta deras fötter. Så ska vi tjäna varandra i kyrkan (Joh 13:14-17). Det är vad Paulus vill ha sagt här i Romarbrevets sista del. Observera att Paulus på inget sätt vill ”avskaffa” Guds bud, även om han tidigare här i Romarbrevet har förklarat att människan inte genom Moses lag kan bli rättfärdig inför Gud. Lagen behåller dock sin mening. Genom **Kristi Ande** får den liv och kan uppfyllas (jfr Matt 5:17).

Evangelium: **Luk 14:25-33** (*Ingen kan vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger*)

Sista meningen (v. 33) är radikal. Den avser t. ex. dem som väljer klosterlivet. Den gäller inte i sin bokstavliga innebörd alla kristna. Versen får inte heller ses som en sammanfattning av läsningen. Det som sades innan, om att hata familjen, bära korset, bygga torn och dra i krig, det handlar om att Jesu efterföljelse har ett pris, men priset kan se ut på otaliga olika sätt. Hur vi än vill anstränga oss som hans lärjungar, så ska det ske på *förnuftiga* sätt. Det är oansvarigt att starta orealistiska projekt. Vissa helgon tog riskabla lån utan säkerhet för att bygga sjukhus. Allt ordnade sedan upp sig mirakulöst. Utmärkt! Men de är ändå generellt inga goda förebilder. Man ska lita på Guds försyn men

också ha koll och kontroll. Hjärnan är också döpt, inte bara hjärtat! Skaparen har gett oss förståndet för att vi ska använda det. Den medvetna motsatsen vore att inte hedra honom.

Behåll ditt oberoende i allt vad du gör (Syr 33:23).

TORSDAG 9 NOVEMBER

LATERANBASILIKANS INVIGNINGSDAG, fest

”Alla kyrkors moder” kallas den för: Lateranbasilikan. Kejsar Konstantin ville ge den nyss tillåtna kristna religionen ett centrum i Rom, och under tusen år bodde påvarna här (innan de flyttade till Vatikanen). Invigningen av kyrkan ägde rum år 318. Allt sedan 1000-talet firas denna dag som en fest för hela kyrkan, samlad kring påven. Rätt så: Guds hus är inte en imponerande byggnad i marmor, utan vi själva, var vi än lever. Denna dags budskap är: bli vad du firar! Festdagens andra läsning (1 Kor 3:9b-11, 16-17) säger det med all tydlighet – och understryker det allvar som följer med **att vara Guds tempel**: *Om någon förstör Guds tempel, skall Gud förgöra honom*. I evangeliet får vi Jesu rensning av templet från penningväxlare och djurförsäljare i Johannes mycket dramatiska version (Joh 2:13-22). Är din kropp Guds tempel, då ska den vara Guds boning. Där ska din avgörande prioritering inte vara vinstbegär utan tillbedjan. Egoism ska om nödvändigt drivas ut med askes (*repstumpen* i Jesu hand). Den första läsningen (från Hesekiels storslagna vision om templet som flödar över av livgivande vatten, Hes 47:1-2, 8-9, 12) är bakgrunden till Jesu kända ord om att den som tror på honom, *ur hans inre skall flyta strömmar av levande vatten* (Joh 7:38). Detta vatten, den helige Andes strömmar som ger liv åt kyrkan, härrör från paradiset, som Upp 22 visar oss. Underbart sammanfattas denna festdags läsningar i en av de böner man kan välja till liturgin i dag:

Gud, av levande och utvalda stenar bygger du ett hus för din härlighet. Gör din kyrka rik på Andens alla gåvor, och låt allt vad du nedlagt i oss bära frukt för ditt eviga rike.

Särskilda läsningar denna dag: Hes 47:1-2, 8-9, 12; 1 Kor 3:9b-11; 16-17; Joh 2:13-22

FREDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 15:14-21** (*Hedningarna ska bli ett offer som Gud tar emot*)

Judarnas tempel förstördes av romarna år 70 e. Kr. Sedan dess har de ingen prästerlig tjänst. Paulus var aldrig präst vid templet i Jerusalem men kan ändå kalla sig för ”tempelpräst” (v. 16). I den kristna kyrkan har prästerskap och offer bevarats, men i ny form, under *den nye översteprästen* från Gud, Jesus Kristus (Hebr 4:14 ff). Han är även *offergåvan* på våra altaren, och med honom gör vi oss själva – även vi är hämtade från hednafolken (v. 16, 18) – till offergåvor åt Gud. Därför är *offertoriet* i mässan så viktigt, ögonblicket då bröd och vin bärs fram: just då ska vi alla, Guds prästerliga folk (jfr 2 Mos

19:6; 1 Pet 2:9), erbjuda det vi är, har och gör som offergåvor. Vi ber om att bli helgade genom Anden och mottagna av Gud (jfr v.16). V. 21 är ett eko av Jes 52:15, förutsägelsen om *Jesu lidanden* - som Paulus i sin tjänst fick så stor del av!

Evangelium: **Luk 16:1-8** (*Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör*)

Jesus uppskattar praktiskt förnuft, som vi också såg i evangelieläsningen i förrgår (om tornbyggaren och krigarkungen). Dagens huvudperson - som tillhör *denna världens människor* (v. 8) – är listig och snabb som en räva. Han handlar smart men inte rätt. *Trolöshet mot huvudman* borde han fällas för - så här får man inte göra med anförtrodda tillgångar (om det inte handlar om gottgörelser i arbetsgivarens namn för gammal orätt, vilket inte är otänkbart i fallet här!). Jesus ger oss trixaren som ett föredöme. Det är givetvis hans klohet som berömmas, inte hans dokumentförfälskning. Jesus undrar varför vi – ”ljusets människor” (v. 8) - inte är lika måna om *vårt eviga väl* som han är om sitt jordiska väl. Även vi är på väg mot ”upsägning” (död) och ”räkenskap” (dom). Varför ser vi inte till att skaffa oss förebedjare (fromma, arma människor på jorden, och helgonen i himlen)? Det är vår *dårskap* som gör oss så tanklösa. Därför bryr sig så få sig om att anropa sina namnhelgon eller änglarnas hjälp. Man reser sällan på pilgrimsresor och vallfärder. Så osmart att missa dessa *nådemedel*!

Förslag till fredagsoffer: Tänka på advent. Tiden är nära. Blir den en ny början för mig?

LÖRDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 16:3-9, 16, 22-27** (*Hälsa varandra med en helig kyss*)

Romarbrevets sista kapitel är en kaskad av personliga hälsningar. Märkligt! Paulus har väl ännu aldrig varit i Rom (Rom 1:10-13)? I urkyrkan fanns det gott om informationsutbyte, som vi ser här. Paulus vet om att två av dem han hälsar till är i fängelse (v.7). Han kallar dem för ”apostlar” (han kallar ibland kyrkans missionärer så, medan evangelierna reserverar ordet apostel för *de tolv* kring Jesus). I modern tid har det spekulerats i att ”aposteln” *Junias* kunde stå för kvinnonamnet Junia (man vill bevisa att ”kvinnor kunde bli präster”). Men även om det vore en kvinna (Andronikos hustru?) så finns inga belägg för att kvinnor i urkyrkan insattes i det vigda ämbetet. Så även med kvinnan *Foibe* i Rom 16:1, som sägs ”tjäna” kyrkan, och *Prisca* (= Priscilla i Apg 18:1 f) i v. 3 som med sin man Aquila nu tydligt hyser en församling i Rom. *Maria* i v. 6 kan inte vara jungfru Maria, som enligt traditionen vistades i Efesos och väl inte levde längre när detta brev skrevs (år 58 e. Kr.). Förbluffande många namn här i kap. 16 är typiska *slavnamn* (t.ex. *Ampliat* i v. 8) - många slavar valde att bli kristna. Paulus sekreterare *Tertius* (annars okänd) hälsar (v. 22), liksom *Gajus* i Korinth, som gav husrum åt Paulus och kyrkan (= Gajus från 1 Kor 1:14?). *Stadskassören Erastos* (v.23) kan vara Erastos från Apg 19:21. Är han också den Erastus som nämns på en inskription i Korinth från denna tid (där det

står att han finansierade en gatubeläggning)? Aposteln *Petrus* nämns underligt nog inte alls. Var relationen till honom ännu ansträngd (jfr Gal 2:11f)? Eller var Petrus inte i Rom just då? Eller skyddade Paulus kyrkans högste ledare (av sekretesskäl) genom att inte nämna hans namn?

Evangelium: **Luk 16:9-15** (*Den som är trogen i smått är trogen också i stort*)

De fattiga du hjälper i dag kanske dör före dig. Då kommer de att tala för dig inför Gud och välkomna dig i paradiset. Vem är de som är ”trogna i fråga om den ohederliga mammon” (v. 11)? De som fått en bra lott i livet och ivrigt använder den till att göra gott. Mammon (rikedomarna) kallas här ”ohederliga”: Det finns ingen ”rättvisa” i att just du föddes rik! Vad menas med ”andras egendom” i v. 12? Den helige Johannes Chrystomos sa: ”Att inte låta de fattiga få del av det man själv äger, det är att stjäla och att beröva dem livet. Det är inte våra ting vi behåller för oss själva, utan deras” (se *Katolska kyrkans katekes*, nr 2446). V. 13: På Jesu tid fanns det slavar som delades av två olika ägare. Vilket hårt liv det måste ha varit! Så slits du i bitar av krav från olika håll, om du vill behaga både världen och Gud! Välj sida - Gud eller mammon! En dag ska vi ångra att vi satte status, makt och rikedom över rättvisan, ty *det som människor sätter högt är skändligt i Guds ögon* (v.15).

Om någon som har vad han behöver här i världen ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom (1 Joh 3:17)?
